

M. 1. 913.

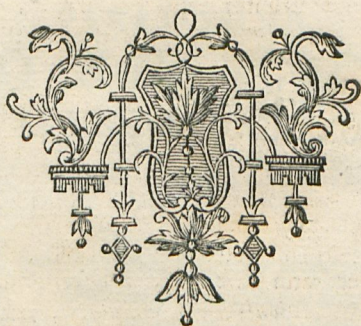
L. M. 1, 820

THE
NEW YORK
IN THE
AMERICAN
LITERATURE
OF THE
NEW YORK

THE
NEW YORK
LITERATURE

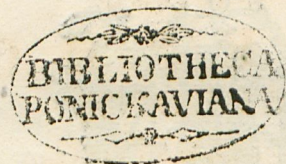

NOVA
N V M M I
IN COLONIA
KARTHAGINE AFRICANA
PERCVSSI,
QVEM NVPER ILLVSTRARE
CONATVS EST
C. L. MAHVDEL,
EXPLICATIO.

LIPSIAE
LITTERIS BREITKOPFIANIS.
MDCCXXXII.

NOVA
MUSEUM
IN COLONIA
MARTINICAE AFRICANA
MUSEUM
MUSEUM
OL. M. A. H. V. D. E. L.
MUSEUM

ILLVSTRISSIMO
 ATQVE
 ORNATISSIMO
 I O S E P H O
 G A B A E O N I,
 COMITI SARMATORII.

*D*igna tot heroas promente propagine proles,
 Deliciae generis, spesque decusque Tui.
 Artibus imbutum cui pulcris pectus,
 honoris

Et multo verae laudis amore calet.

*Cui PATRIS exemplum et PATRVI indulgentia summi
 Ostendunt amplas spes, praeaeuntque viam.*

*Ne TIBI displiceat, IUVENVM CLARISSIME, scripti
 In fronte exigui nomen adeste Tuum.*

Atque operi, peregre quod natum est, ipse polui,
 Ex TE fas, oro, quaerere sit pretium.
 Nec mea vota fauor, quo me complecteris, ingens
 Quin sint grata TIBI, me dubitare sinit.
 Mulum et maiestas prisca veneranda mouebit,
 Clausus et angustis finibus aeris honor.
 Forsitan et sculptas facies, Poënoque iuuabit
 Noscere de populo nomina vera virum.
 Quippe TIBI veterum, qui linguas, iuraque tractas,
 Praeteritique studes temporis historiae,
 Est merito antiquos nummos tractare voluptas,
 Et varia innumeris viua metalla modis.
 Fallor, an afficeris casu Karthaginis, umbra
 Quae nunc et nomen nil nisi triste manet?
 Ipsa grauis fati Roma est oblita suorum,
 Leto quos bellum, Punica frausque dedit.
 Atque odium ponens vrbs mala multa minantis
 Hesperiae terrae, Romulidisque iugum,
 In cinerum (iustae furor in quos verterat irae,)
 Puluere non mersam passa iacere diu est.
 Sed miserata vicem, rursus circumdare muris
 Ciuibus et cultam gestiit esse nouis.
 Nobile testem huius pietatis cerne nomina,
 Auctorum vultus Caesareosque libens.
 Ac patere ut nostrae studiis communibus ortae
 Hoc a TE stipuler pignus amicitiae:
 Vtlo ne merito magis haec TIBI charta probetur,
 A nostra quam quod mittitur illa manu.

IO. GOTH. RICHTER.

NOVA

NOVA NUMMI IN COLONIA
KARTHAGINE AFRICANA PER-
CVSSI EXPLICATIO.

n coetibus litterariis, quos in museo huius ciuitatis publico identidem habere solemus, praeterquam quod de rebus ad politiora studia pertinentibus familiariter differitur, tum frequenter ingenium, oculosque pascimus antiquorum nummorum contemplatione, miramurque vetus aurum, aes, et

*Argentum concisum in titulos faciesque
minutas,*

quo

Secula teste

Cuncta reuoluuntur,

et quod ad aeternitatis destinationem, vt alicubi PLINIVS ait, videtur vnice fuisse comparatum. Accidit vero, dum aliquando vna essemus, vt inter varios sermones mentio iniiceretur nummi insignis Karthagine signati, quem illustrissimus SCHEMTAVIVS Comes Parisiis emtum indeque auctum apud me cum aliis quam plurimis ingentis pretii et

praestantiae nummis deposuit. Recitari tum quoque, quod ad manum erat, placuit epistolam doctissimi MAHVDELIi medici Parisiensis de eodem nummo ad praeclarissimum SCHMETTAVIVM ante hos septem et decem menses exaratum. De qua cum ego, ordine loquendi custodito, quid iudicarem, ingenue exposuissem, simulque enarrassem, quorum nam mihi imagines Principum in nummo expressae viderentur; quo modo ignorabilia obscuraque nomina distingui ac legi deberent; quorsumue nummi argumentum spectare arbitrarer; digna existimata sunt illa, quae litteris mandata in publicam emitterentur lucem. Ac quanquam non ita de me meisque studiis sentio magnifice, ut paginam foras datam aequae benigne exceptum iri confidam, atque dicta mea paucis se amicis probasse intellexeram; tamen flagrans de prisca re nummaria bene merendi cupiditate, et sperans fore, ut alii meo exemplo ad suas de nummo opiniones communicandas excitarentur, adduci me sui, ut meam sententiam singulari scripto complecti constituerem. Cui ego labori adiiciens animum, extituros praeuideo haut paucos, qui libelli Mahudeliiani de illo ipso nummo vulgati notitiam desiderabunt paulo pleniorum. Prodiit ille superioris anni mense Aprili Parisiis gallice epistolae SCHMETTAVIO Comiti inscriptae habitu. Pro ea quippe, quam cum Cl. MAHVDELIO Parisiis contraxerat, necessitudine splendidissimus SCHMETTAVIVS cum ipso egerat, ut nummi iconem in aere effingi curaret, operamque

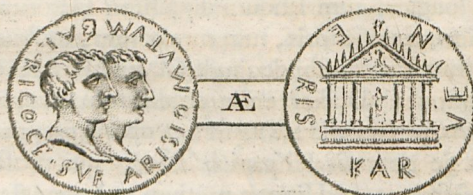
que salutarem ipsi explicando impenderet. Cui negotio dato satisfactum est memorata epistola, quae de auctoris in nummis interpretandis dextertate abunde testatur. Superfedere mihi licebit opinor longiori cum laudum dignissimi tantorum cimeteriorum possessoris, tum meritorum, quibus literarium orbem sibi deuinxit Cl. MAHVDEL, enumeratione. Dudum enim eruditorum manus occupant, partim alia MAHVDELI operum, partim elegans de nummis Hispanicis liber, qui profecto praestabit, quoad litteris pretium et honos stabit, ut nomen eiusdem et fama celebretur, volitetque per hominum ora. Quo minus autem iusta egregiarum animi dotium, et impensissimi, ut erga omnis generis antiqua monumenta, sic maxime erga nummos antiquos studii, quo neminem non in sui admirationem rapit ornatissimus SCHMETTAVIVS, praedicatione perfungerer, angusti suscepti operis limites, institutique ratio impediunt.

VERSABITVR igitur, ut ad propositum veniamus, cura nostra in eo, ut potiora schediasmatis MAHVDELIANI capita, coniecturaeque de nummi argumento commemorentur; sumpta, quam ab ingenuis verique amantibus litterarum cultoribus concedi aequum est, licentia, ut quid ea de re nobis videatur, candide indicemus, deinceps exponamus, quomodo ipsi nummum illustrare conati fuerimus.

PICTVRAM nummi e. tabula aerea, in qua nummi effigiem repraesentari curauerat Cl. MAHVDEL,

HVD EL, quamque pro sua humanitate singulari, utendam nobis permittit nummi dominus, repetitam hic oculis lectoris subiicimus.

p. 8.

Nummus ex aere flauescenti cufus nummos aereos primi moduli aequat, pondere ac crassitie superat. In antica parte expressa sunt duo capita iuncta cum inscriptione ARISIO MVTVM BALRICOCE SVF . In postica templum sex columnis fultum depictum est, cuius in medio deae signum: circum legitur VE-NE-RIS et subter KAR . In fronte pinnis ornata pariter nescio quod simulacrum comparet. Forma litterarum satis nitida est. Magnitudine vero in tantum inter se differunt litterae, ut in posteriori parte duplo grandiores ac crassiores existant ac in anteriori parte, cuiusmodi dissimilitudinem in multis nummis probis deprehendere licet; quin illud haut raro necessitate praecipitur, quum alterutrius partis inscriptio longior est; quod nimirum areae spatium haut capax eiusdem foret, si litterae pari magnitudine cum sculptis in altera nummi parte effingerentur. De figura litterae M, quae cruribus

bus exterioribus in latus diductis in nummo formata, a vulgari et quadrata forma recedit, obiter obseruo, antiquiorem esse illam formam quadrata et elegantiori.

PRAETER singularem typi formam, mirabilemque integritatem, qua conspicuus est nummus, eô sane haut mediocre illi conciliatur decus, quod versatissimis in exploranda nummorum priscorum *ἀνθετήρα* viris omni fraudis dolosaeque manus suspicione carere visus est: meretur is praeterea rarissimis atque vnicis adnumerari: id quod vnicuique patebit, qui ipsum cum altero contulerit, quem olim possedit, inque *nummis pop. et urb. illustrat. p. 116.* publicauit HARDVINVS. In illo enim temporis iniuria pessime habito plurima exoleuerant, quae noster clarissime exhibet. Sic in aduersa parte non modo nullae capitum effigies dignosci poterant, sed etiam ex inscriptione haec pauca aegre legebantur SVF ARISTO - - - . Auerfa paulo minus corruptionis passa templum et ambientem illud scripturam VENERIS KART plene repraesentabat. Etiam si igitur dudum nummi notitia extiterit, secus ac existimauit recens eius interpret, qui neminem antea de nummo in suis scriptis locutum esse, aut picturam edidisse scribit, hoc ipso tamen nihil praestantiae eiusdem decedit, quin potius cumulator fit laus, quod incertitudini obscuritaeque alterius egregie medetur.

PRO certo atque indubitato ponunt HARDVINVS ac MAHVDELIVS nummi patriam esse *Karthaginem*

ginem Africanam, idque colligunt e syllaba KAR. In quo me facile assentientem habent, quandoquidem *καράγυα* neque Karthaginis nouae, neque Kartennae nummo conuenit. Caeterum sicut in aliis quam plurimis monumentis veteribus, sic in hoc nummo elementum K, littera initialis est nominis Karthaginis; quam scribendi rationem probant, atque vbique retinendam praecipiunt HEINSIUS et DRAKENBURGIUS ad *Silium Ital.* Quin litterae K, quam ciuitatis latinae iure spoliare nonnulli laborant, vindicem agit RVHE in *spec. I. Philologiae numismat. lat. c. 1. p. 19.* Sed rectius per C exarari tum propter Grammaticorum placitum, tum quod in columna rostrata iam ita legatur, contendit CORTIUS Noftras ad *Sallustium Catilina c. 10.* Nobis prior orthographia, quam nummus seruat, arrisit. Nemini, vt arbitror, mirum videbitur, latinis litteris inscriptum occurrere nummum Karthaginensem, qui pro eorum lingua, Punicis litteris atque inscriptione signari debuerit. Frequenter enim hoc vsu venit in nummis ciuitatium, quibus Romani colonias imposuerunt, vt Romanorum sermone conceptis inscriptionibus insigniti reperiantur; quod variis probat exemplis Cl. MAHVDEL, atque haec ipsa nummi nostri latina inscriptio clarum coloniae a Romanis Karthaginem ductae, Romanique in ista vrbe dominatus suppeditat testimonium.

COLONIAE Karthaginis primus auctor et fundator fuit C. Gracchus, qui paucis post annis, quam Karthago capta dirutaque fuerat, deduxit atque

que Iunoniam Karthaginem appellauit. PIGHIVS
Annal. Rom. T. III. p. 64. ex Plutarcho. Sed cum
 illa ciuibus haut frequentaretur, desertaque diu ia-
 cuisset, iterum condita est a Iulio Caesare, prodenti-
 bus facti memoriam PLVTARCHO, DIONE, AC STRA-
 BONE, aliisque, quorum loca citata reperiuntur apud
 HARDVINVM *nummis populor. et urb. illustrat. p. 116.*
 et apud EZ. SPANHEMIVM in *Iuliani Imp. orat. 1.*
p. 130. Factum hoc est centesimo altero post captam
 Karthaginem anno A. V. C. 710, quo ipso Iulius
 Caesar interfectus est. APPIANVS *de Bello Punico in*
fine. Post obitum Iulii Caes. iniuriae nonnihil passa
 colonia a Lepido, qui partem incolis priuauit, ius-
 que coloniae infregit, teste DIONE CASSIO *L. 52. in*
fine, denuo instauratur ab Octauiano Augusto A. V. C.
 726. DIO CASSIVS *ibidem.* Confirmat hoc APPIA-
 NVS loco paulo ante excitato, qui tria millia colo-
 norum eo missa tradit. Vnde falli HARDVINVM
 negantem Karthagini Africae ab Augusto coloniam
 impositam esse, luculenter apparet. Post hanc no-
 uiffimam restitutionem opibus ciuibusque mirifice
 creuit, perque tria et amplius secula vna omnium
 ciuitatum Africanarum non modo, sed etiam re-
 liquarum coloniarum maxime floruit, adeo quidem,
 vt soli Romae inferior, cum Alexandria de loco se-
 cundo certaret, quod testatum reliquit HERODIA-
 NVS *L. 7. c. 13.* Ab Hadriano Hadrianopolis, ab An-
 tonino Commodo autem ridicule Alexandria Com-
 moda togata vocata est, quae tamen appellationes
 aetatem haut tulere. Plurimis praeterea beneficiis
 subinde cumularunt Imperatores, quorum munifi-
 cen-

centiam atque indulgentiam in Karthaginem nummi hodieque superstites celebrant. Proprium inde vrbi cognomen *Felicitis* adhaesit, de quo ex instituto egit SPANHEMIVS *de vsu et praest. num. T. II. p. 443.* Non abs re putauerim paucis memorasse, vero quidem haut dissimile videri, quin ex ingenti nummorum Karthagine cuforum numero multi ad nos peruenire potuerint, et reapse peruenerint; sed opinio VAILLANTII et sectatorum eius MORELLII ac HAVERKAMPPI, qui litteras singulares C. I. C. A. in quamplurimis nummis obuias *Col. Iul. Carth. Ant. vel Africa* interpretantur, et nummos illos omnes Karthagine percussos statuunt, difficultatibus quibusdam premi videtur. Compertum enim habemus, litteras illas iam aliter explicatas fuisse a SPANHEMIO et HARDVINO. Praeterea rei nummariae periti intelligunt, quam diuersimode suppleri possint istae litterae. Euoluatur, si tanti videtur, LIEBII *Gotha Nummaria p. 406.* Nolim haec ita capiantur, ac si nobilissimi Africae emporii gloriae detractum eam, utpote quod multis nominibus, ac imprimis propter insignia in christianam religionem merita dignissimum est, cuius memoriam sollers eruditorum christianae ciuitati adscriptorum cura, in aeuum per laboriosa scripta et memores tabulas aeternet. Finem coloniae interitumque attulit Gensericus Vandalorum Rex capta vrbe A. post C. N. 439. BARONIVS et PAGIVS ad hunc annum. Ab illo tempore per annos 95 in potestate Vandalorum mansit, donec A. C. 534 a Belisario Iustiniani Imp. duce bellico-reciperetur. PAGIVS ad hunc annum. Ultimo loco a Saracenis vastata ac prorsus deleta est.

TANTVM de celsae Karthaginis, coloniae inclutae fati, quibus vt par erat, breuiter praemissis, ad eruendam nummi epocham progredimur. Fatendum est ingenue, tanta nummum obscuritate inuolui, quanta nullus alius; iustissimaeque sunt querelae MAHVDELI dolentis, nulla in hoc nummo indicia superesse, e quibus de aetate eiusdem coniectura duci possit. Neque enim capitum effigies cognitae sunt, neque inscriptiones vtriusque partis ad formandam inde opinionem subministrant argumentum; quandoquidem nulla nomina Imperatorum, aut magistratuum complectuntur, nec potestatis consularis tribunitiaeue vllam mentionem, aut aliam temporis notam afferunt. Quum tamen haut incommodam viam inierit Cl. MAHVDEL ad nummi aetatem explorandam, nec minus alia suppetat ratio, de MAHVDELI conatu breuem praemitemus mentionem, nostra cogitata subiuncturi.

CL. MAHVDEL pro fundamento argumentationis ponit, vultus in nummo exsculptos non alios esse posse ac quidem Imperatorum: cuius assertionis haec firmamenta sunt: 1.) quia post imperium stabilitum in nummis vel Romae, vel in vrbe genti togatae parente percussis, nullius nisi Imperatoris aut illo permittente alicuius ex familia Augusta imago signari consueuerit: 2.) quia non credibile videatur, si deductae vel amplificatae coloniae laus aliqua sit, vt sine dubio est, Augustos conditores vel amplificatores coloniarum passuros fuisse, vt in nummis coloniarum istarum, magistratuum a se creatorum effigies potius, quam proprii vultus exprime-

primerentur : 3.) quia id praecipue in Karthagine, tanquam ex nobilissimis, et primis coloniis, vna haut ferendum fuisset, vt alius, praeterquam principis coloniae auctoris ac instauratoris imagine signati fabricarentur nummi. Quibus rationibus nouum robur accedere creditur, ex relatu DIONIS CASSII, narrantis, Karthaginem atque Corinthum a Iulio Caesare colonias ductas esse, item ex testimonio VAILLANTII nummum publicantis, in cuius antica caput Iulii Caesaris, in postica parte Augusti expressum sit cum epigraphe C. I. C. XXXVII, quae singulares litterae suppletur *Colonia Iulia Karth.* vnde confici possit, capita iuncta in SCHMETTAVIANO nummo eorundem Imperatorum, qui in VAILLANTII nummo cernuntur, nimirum Iulii et Augusti repraesentare vultus.

VERVM re melius pensitata, Augusti quidem faciem se agnoscere prae se fert, alterum tamen caput Iulii Caesaris esse, propterea negat, quod dissimili prorsus oris, vultusque habitu in aliis nummis conspiciatur Caesar : Quum praeterea Lepidi imago, vt recte ratiocinatur, hic locum habere nequeat, quod Lepidus Karthagine incolas abducens in eorum nummis effingi ac celebrari haut meritis fuerit, et quia nummi Karthaginenses Lepidi capite signati nondum reperti sint, concludit inde MAHVDELIVS, non videri ambigendum, quin Antonii os referat caput alterum. Nouam hanc propositionem fuleire molitur, partim remouendo dubitationem, quae ex ingenti inter hoc caput, et Antonii vultum, in multis nummis conspicuum, diuer-

diuersitate oriri possit ; cuius diuersitatis culpam in monetariorum prouincialium inscitiam deriuat : partim varias causas adducendo, cur Antonii et Augusti capita in hoc nummo iungi necesse visum fuerit, quod nimirum in aliquot nummis, et speciatim in nummo Karthaginis nouae, in eundem morem copulata conspiciantur ; quibus rationibus addit, ideo fortassis Antonium cum Augusto in suis nummis caelari curasse Karthaginenses, vt Antonii gratiam aucuparentur, qui Augusti gener et in imperio collega factus erat ; quum hac copulatione honor, quo tanquam *κτισις* coloniae afficiebatur Augustus, cum Antonio aequari videretur ; atque vltimo loco perhibet non immerito in nummis Karthagine percussis effingi debuisse Antonium, cui in secunda prouinciarum diuisione inter Augustum, Antonium et Lepidum facta, totius Africae cefferat dominatus. Quae singula atque vniuersa perpendens Cl. MAHVDEL, statuit in illa tempora, quae bellum Augusti cum Antonio breui praecessere, adeoque in annum circiter 718. vel 719. cadere nummi aetatem.

A S T spero fore, vt ignoscat elegantis eruditionis vir in eius sententiam ire addubitanti. Nam neutrum caput in nummo comparens Antonii esse, vt vrgeam, grauissimas causas habeo. Nimia enim est discrepantia inter Antonii faciem, et vtrumque caput, quam vt alterutrum pro Antonii capite haberi possit, et miror doctissimum MAHVDELIVM, quum istam dissimilitudinem ipse animaduertet, nihilo minus in contrariam sententiam incli-

inclinaſſe: in quo memoria lapſus videtur, quia non alio argumento ad probandum, quod inſtitutus erat, Caefarem in nummo ſiſti, vtitur, quam deſumto a notabili inter Caefaris formam et capitum effigies diſcrimine.

AD haec ipſa temporis ratio obſtat, quo minus Antonius cum Auguſto in argento Karthaginenſi exprimi potuerit: Nam ſi ſecundum ὑπόθεſιν Auguſto tanquam conditori coloniae talis honos tributus eſt, Antonii profecto vultum abeſſe oportuit, quandoquidem non niſi A. V. C. 726, adeoque tribus poſt proelium Actiacum annis colonia ab Auguſto iam ſolo regnante Karthaginem deducta eſt: ex quo perſpicuum iudico, neutiſquam conſiſtere poſſe conſictam a Cl. Mahudelio nummi epocham.

QVAE cum ita ſint, meo quidem iudicio videntur potius capita in nummo Karthaginenſi exſculpta, Iulii Caefaris et Auguſti duorum coloniae Karthaginis fundatorum referre vultus. Quin caelatum in poſtica nummi parte Veneris templum luculento indicio eſſe mihi perſuadeo, ad Principes e gente Iulia ortos pertinere nummum. Gens Iulia a Venere et Anchifa originem repetebat, atque iſtis auctoribus potiffimum gloriabatur Iulius Caefar. Quid igitur veriſimilius, quam picturam templi, quod ex addita inſcriptione Veneris eſſe intelligimus, tanquam notam adiectam eſſe, vnde ſciri poſſit, quae capita in nummo deſignentur, nimirum Caefaris et Auguſti, amborum Iuliae propaginis principum. Quo ipſo ſimul commemoratorum Impera-

per-

peratorum, coloniae suae conditorum honori litatum iuisse Karthaginenses facile est ad existimandum. Accedit vultus accurate intuenti videri alterum exteriorem viri paulo ultra adolescentiae annos progressi os referre, alterum interiorem ad grandiores aetatem proeucti hominis esse; id quod nostrae opinioni mirifice fauet, quum Augustus, cuius caput tanquam recentioris conditoris extrorsum spectare decuit, illo tempore, quo Karthaginem restituit, annum circiter 36. agebat, Iulius Caesar vero, cum interficeretur, quinquagenario maior erat, cui aetati conuenientem oris habitum accommodauit nummi fabricator. Nec detrimenti quicquam capit assertionis veritas ex eo, quod Caesaris caput corona laurea ornatum hic minime occurrit, quantumuis isto tegmine vehementer delectatus fuerit, idque gestamen in nummis frequentissime ferat. Haut paucos enim nummos probos maxime in coloniis cufos existere, in quibus Caesar absque lauru depingitur, rei nummariae veteris peritioribus cognitum est. Caeterum fateri haut piget, antequam istam opinionem adsciscerem, me dubium diu haesisse, aliorumne fortassis Principum Augustum affinitate contingentium facies in nummo quaerendae sint. Inclinabat praecipue animus, vt Lucium et Caium Caesares depictos putarem, quod ora eorum in nummis iungi exploratum habeo, atque elegantissimus nummus apud FROELICHVM in *IV. Tentam. p. 158.* sic copulata sistit. Verum vbi curatius rem ponderaui, non modo nulli alii pari principum nummum bene conuenire animaduerti,

b

sed

sed etiam cum ob allatas rationes, tum propterea; quod in plurimis nummis coloniarum ac nominatim Karthaginis capita vtrorumque signata sint, ceu vnicuique VAILLANTII de nummis coloniarum opus consulenti patebit, prior coniectura se mihi tantopere probauit, vt sacras Caesaris et Augusti imagines certissime videre mihi videar, atque idem aliis persuasum iri rear. Ex quo conficitur, circiter anno V. C. 726. aut non ita multo post cufum esse nummum.

IAM vero vbi inscriptionis capita cingentis sensum inuestigare suscipio, vtinam Sibyllae opem implorare liceat! nam diuinatione opus est. Certe neque legi facile posse, quamuis nummus probe conseruatus sit, neque inter nomina magistratum in nummo scripta, et notas familias Romanas vllam cognationem esse, iam conqueritur Cl. MAHVDEL. Si enim ita legatur, ARISIO MVTVM BALRICO CESVE positis magistratum nominibus in auferendi casu, ad exprimendum forte eorum duumviratum: primum, ARISII nomen prorsus incognitum esse obseruat, cui tamen CARISII substitui possit, quod ex illustri et consulari CARISTORVM familia plures in comitatu Augusti in Hispania hyberna agentis fuisse ex priscis historicis liquet. Vnde coniecturae locus est; Carisium aliquem fortassis ab Augusto Karthaginem in opposito littore sitam missum ibidem duumviratum tenuisse, nomen vero mutilatum per imprudentiam monetarii, omisso C. exaratum fuisse. Dato deinceps, scripturam ARISIO vel ARISTO seruari posse, sequens MVTVM merum aenigma vide-

videtur, cum vix sit, vt magistratum dignitatemue designare, aut cognomenti locum habere possit. Aequae explicatu difficile ducit vocabulum BALRICO, nuspian nisi hic obuium, quod tamen ob hanc solam rationem neutiquam proscribendum iudicat, sibi persuadens, litteras singulares sequentes CF, quas *Caii filio* supplet, praenomine Romani notam esse. Eorum vero sententia, qui BALRICOCE legendum suspicantur, reiicitur, quum adhibita omni ingenii vi coniectandique arte idoneus sensus inde elici nequeat. Denique SVF haut aliam interpretationem commode admittere autumat, ac quidem *suffecto*, vt scilicet significet mortuo vel abdicanti duumuiro substitutum.

HAEC Parisiensis interpres, quae tantum abest, vt lucis aliquid affundant nummo, vt potius difficultates multiplicent, spemque recondita in illo mysteria patefaciendi praecidant. Quo lubentius veniam nobis datum iri existimamus, si ipsi punctum haut tulisse videamur.

PVTEM legendum ARISIO MUTUMBAL RICOCE SVF. quae sic interpretor: *Arisio Mutumbal et Ricoce Sufferibus*. De singulis probationes addam: Arisiorum familia, quam publicata monumenta vetera silent, nunc innotescit, nec, quin olim floruerit, idcirco ambigi debet, quia non nisi vnicum indicium superest. Plurima subinde noua numinum, magistratum, officiorum, vrbium, ac inprimis familiarum nomina e nummis et lapidibus deteguntur, quae nemo propterea falsitatis incusauerit, quod ignorata antea fuerint. Quod si tamen ARISTO legere mauelit aliquis, habebit me non ma-

gnopere secum diffidentem. Potest linea transuersa, qua T. ab I. distinguitur, in nummo detrita ac abrasa esse. *Aristi* et *Aristii* aliquot memorantur in corpore *inscript.* GRVTERIANO. Nec *Aristonum* infrequens nomen. CORTIVS ad *Plin. Epist. L. 6. ep. 31. p. 464.* In LIVIO *L. 34. c. 32. 33.* *Aristonis* mercatoris Tyrii mentio fit, quem Annibal Karthaginem ad sollicitandos ciues miserat. Alterum nomen MUTUMBAL, iustum *Aristii* vel *Aristi* nomen fuisse arbitror. Punicam vocis originem sonus et efformatio manifeste produunt. Immo, quod maius est, idem illud vocabulum reperitur in PLAVTI *Poenulo Act. V. Sc. 2. v. 35.* Conuenit inter eruditos Hannonem Karthaginensem ibidem a Plauto in scenam productum Mutumbalis filium nuncupari. Namque verba Hannonis Punica *Hanno Mutumballe* (ita enim legendum esse, non *muthumballe* nummus docet) *bechaedreanech* interpretaturus seruus Milphio eundem de se ipso locutum affirmat hunc in modum: *Hannonem sese ait Carthagine Carthaginensem Mutumballis filium.* Ex quo perspicui potest, quantum pretii nummo sit statuendum. Nisi enim fallor, primum hoc monumentum vetus est, in quo vocabulum repetitur, quod olim in Punicis Plautinis legebatur. Constatum hoc nomen esse creditur ex *Moth* vel *Muth* et *Bal.* REINESIVS de *Lingua Punica c. 12. §. 15.* et BOCHARTVS in *Chanaan L. 2. c. 2. p. 789.* quod latine reddi possit *Dominus mortis* vel *Inferni*, τὸ κρητόν ἐξων τῆ θανάτου. Dixi hominem vero nomine *Mutumbalem* vocatum videri. Nam Poeni fuerunt haut dubie cum hic *Mutumbal* tum alter *Ricox,*

Ricax, quod e Punicis eorum nominibus colligitur. Nomen *Arisius* vel *Arislus*, quod aut pro gentilitio Romano capio, aut pro graeci ortus vocabulo, praenominis loco a Mutumbale assumtum fuisse suspicor. Moris enim fuit sub initia principatus Caesarum, vt prouinciales homines Romana nomina gentilitia adscita patriis nominibus praeponerent. Quo de ambitionis prouincialis genere actum a me est in Εξήγησις mea *in script. August. p. 12.* De graecis Romanarum appellationum audis attulit quaedam in medium GALLANDIVS in *Epist. ad Morellium in Electis nummariis p. 74.* Meminit SVETONIVS in *Claudio c. 25.* edicti, quo peregrinae conditionis hominibus Romana nomina duntaxat gentilitia vsurpare interdicebatur. Reuertor ad nomen *Mutumbal*, quod nescio an eiusdem deriuationis sit cum altero *Mutinis* Praefecti Numidarum in Sicilia, quem Lybiphoenicem genere fuisse LIVIVS *L. 25. c. 25.* scribit. ΜΥΤΤΟΝΟΝ vocat POLYBIVS in *Excerptis Peirescianis p. 30.* Reperio etiam inter ciuitates Siculas a Phoenicibus conditas et inhabitatas urbem *Motye* dictam, de qua CELLARIUS *Geograph. Ant. T. I. p. 796.*

TERMINATIO AL et BAL in nominibus Punicis admodum frequens est, habetque hoc lingua Punica cum Hebraica matre sua commune, quin idem pariter in lingua Etrusca vsu venire, quem honoris causa nomino, obseruat SCIPIO MAFFEIVS in *Osservaz. Lett. T. VI. p. 164.*

DE nomine *Ricocis* fateor nihil succurrere, quod magnopere faciat ad eius explicationem. Si tricari liberet, a *Rik*, quod Arabum lingua vim, robur

robur denotare BOCHARTVS ait *Chanaan L. 1. c. 42. p. 739.* etymon deducere possem, sed abhorreo ad istiusmodi verborum explicationibus.

SUFFETES appellatos esse Principes Senatus Karthaginienſis nemo eſt, qui ignorat. Fuſe et docte magiſtratus iſtius hiftoriam texuerunt SELDENVS *de Synedriis vet. Ebraeor. L. 1. c. 14. p. 323. f.* BOCHARTVS in *Chanaan L. 1. c. 24. p. 516. 517.* et EZ. SPANHEMIVS in *Iuliani Orat. I. p. m. 129. f.* Nec ſola Karthago Suffetibus gubernata eſt, ſed praeter illam pleraeque ciuitates Africanae et imperio Punico ſubiectae. Cur ergo dubitemus in hoc nummo Suffetes Karthaginienſes celebrari, quos nomina Punica et ſyllaba S V F ſatis clare loqui videntur, quosque pro talibus iam agnouit HARDVINVS.

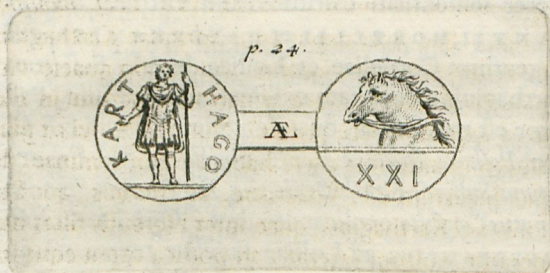
INTERIM diſſimulandum non eſt, huic ipſi explicationi grauiffima dubia obſtare. Nam non modo cum veriſimilitudine pugnat, in Romana colonia magiſtratus e ciuibus Romanis lectos appellationes dudum extincti magiſtratus Punici aſſumfiſſe: ſed ſuppent etiam auctorum et Legum veterum loca, in quibus *decuriones* et *duumviri* Karthaginienſes proprio ſenatoribus et Conſulibus colonicis titulo memorantur. Ad haec PERIZONIVS in *epiſtola ad Morellium* negat coloniam Karthaginem Suffetes habuiſſe.

CONTRA ea monere tamen liceat, nuſpian diſertim interdiftum reperiri, ne alio praeterquam duumvirorum nomine vtantur Senatus coloniarum principes. Quin potius permiſſum fuiſſe videtur, vt manente in coloniis linguae prouincialis uſu, noui

noui magistratus ciuium Romanorum nomen, quod in lingua regionis potestatem Consulum vel duumvirorum exprimit, adsciscerent, atque si liberet, pristinas appellationes retinerent. Coloniae graece loquentes duumuiros suos ἀρχοντας vel στρατηγὲς nuncupabant, qui tituli ab indigenis antea magistratibus gesti fuerant. Ipsum Suffetis nomen adhuc Tiberii Imperatoris tempore a magistratibus urbium Africanarum vsurpari consuevit, vt patet ex inscriptionibus in GRVTERO p. 470. l. 2. et in REINESIO p. 487. 488. item in MAFFEIO in *hisl. Diplom.* p. 38. f. qui ipsa monumenta e museo Com. Moseardi Veron. aeri rursus incidi curauit. Copularem cum inscriptionibus libenter nummorum auctoritatem atque tuerer sententiam clarissimorum virorum VAILLANTII, MORELLII et HAVERKAMPII, qui in gentium Corneliae et Lolliac denariis Suffetum Karthaginis memoriam existere arbitrati sunt. Sed error est manifestus, quandoquidem siglae P. S. S. C. non *Posuere Suffetes Karthaginenses*, vel *Posuere signum Suffetes Karthaginenses*, sed *Pecunia Signata Senatus Consulto* explicandae sunt. Quod cum ipse HAVERKAMPIVS ad Lolliac familiae nummum in *Thef. Morelliano* p. 249. calculo suo firmet, miramur, omnium eorum, quae pro commendanda altera interpretatione paulo ante p. 142. fufe disputauerat, tam facile ipsum capere potuisse obliuionem, vt ne verbo quidem, cur sententiam mutauerit, exponat. Suffetes igitur, vt ad eos nunc redeam, si duumuiros Karthaginenses vocatos esse ex allatis argumentis credibile videatur, quod hoc quidem certo sciamus, id nummo nostro acceptum referimus. POSTI-

POSTICA nummi pars plana, explicatuque perquam facilis est. Ex inscriptione templum ambiente conicit MAHVDELIVS Veneri consecratum esse. Nec dubitat, quin templum Veneris pro signo seu symbolo Karthaginis haberi possit, cuiusmodi symbola in nummis ciuitatum Asiaticarum, Africarum ac Europaearum haut raro obuia, memoriam earundem continuo refricant, et cum historiae vrbium illustrandae tum auctoribus veteribus explanandis mirifice inferuiunt.

CONSIMILIA signa offendisse idem sibi visus est in alio nummo Karthaginensi nummophylacii SCHMETTAVIANI, cuius picturam in eadem aerea tabula, qua alter nummus caelatus erat, incisam publicauit, vnde hic conspiciendam denuo damus.

REPRÆSENTAT is in anteriori parte militem armatum cum inscriptione KARTHAGO, et in posteriori caput equinum loro frenatum cum notis numeralibus XXI. Hæc figuræ, si MAHVDELIO credere fas est, ad formas nummorum antiquæ Karthaginis expressæ sunt, omiſſa saltim Punica inscriptione, pro qua recentiores incolæ latinam substituere. Atque istius asserti hanc subdit rationem, quod

quod signa optime congruant cum historia Karthaginis AVIRGILIO in sequentibus versibus comprehensa:

*Lucus in vrbe fuit, media tutissimus umbra
Quo primum iactati vndis et turbine Poeni
Effodere loco signum, quod Regia Iuno
Monstrarat, caput aeris equi, sic nam fore bello
Egregiam et facilem victu per saecula gentem.*

AD cuius nummi explicationem collaturi etiam nostram symbolam, id quidem largimur medico Parisiensi, caput equi insignie Karthaginis fuisse. Nam alterum Karthaginis nomen *Caccabe* caput equinum denotare STEPHANVS BYZANTI-
NVS articulo *καρχηδών* auctor est. Superfunt etiam nummi incognitis litteris, quae pro Punicis vulgo habentur, inscripti, in quorum postica parte caput equi cusum cernitur. OISELIUS *Thef. numism.* p. 140. Sed licet caput equi antiquae Karthaginis monetam indicare videatur, quomodo quaeſo viri militaris Romano more armati simulacrum in illo simul locum habere potuit? Nummi Punici vt plurimum in anteriori parte habent caput feminae, de quo incertum est, Venerisne, an Iunonis, aut Didonis vel Karthaginis, quae inter Herculis filias numeratur, vultum referat: in postica caput equi infrenatum reperitur, quod verifimiliter Africae equorum vberis prouentu foecundae symbolum est, et quo simul natura equorum Africorum, qui frenis domari haut solebant, exprimitur. Ad veteris igitur nummi Karthaginienſis formam effictum non esse nummum, vix est vt dubitari possit. Alium nummum a Panormitanis percussum inter Panormitanos primo loco euulgauit PARUTA, huic

prorsus similem, nisi quod in illo KAR PAN pro
KARTHAGO, et in altera parte subter capite
equino notae XII signatae sint. HAVERKAM-
PIVS, qui post PARVTAM ad nummos Siculos
commentatus est, in nummo illo memoriam Kar-
thaginis, vnde colonia Panormum ducta fuerat,
perpetuari scribit, sed explicationem notarum nu-
meralium, quam ipse suggerit, vereor, vt cui-
quam se probet. Solent haut raro numeri diuer-
sas vrbium epochas designare. Sed cuiusmodi com-
putatio hic instituenda sit, fateor me nescire. Nisi
temerarium nimis foret, absque exemplo nouam
opinionem amplecti, statuerem numeros XII. cum
littera L in nummo Panormitano significare Le-
gionem duodecimam, et quia in aduersa nummi
parte miles armatus expressus cernitur, inferrem
inde, milites duodecimae legionis colonos forte
Panormum ductos esse. Sed missa illa facio. Cae-
terum nummi militem armatum exhibentes sero
admodum ac fortassis sub Imperatore quodam se-
cundi seculi percussi videntur. Forte ex eorum
genere numismatum sunt, quae propter Circensium
aliorumque ludorum celebritatem percussa coniicit
SPANHEMIVS. Conueniunt enim cum ipsis
tam typo ac magnitudine, quam notis numeralibus
inextricabilibus.

REDEO ad picturam posticae partis nummi
SCHMETTAVIANI, quae templum Veneris re-
fert. Putauit Cl. MAHVDELIVS celebrari hoc
typo Venerem, singulari religione apud Karthagi-
nenses cultam, templumque eius, ideo in num-
mo exsculpi placuisse, vt cultum numinis istius
Karthaginensis
testa-

testaretur. Quae assumpta opinio ipsum inducit, ut amplius memoret, Veneris cultum ab Assyriis ad Phoenices, atque ab his ad Karthaginenses colonos eorum translatum esse: repetitu praeterea digna iudicat, quae de ritibus, qui in templo Veneris apud quasdam gentes antiquas peragi solebant, in HERODOTO leguntur, nempe puellas frequentes in templo Veneris conuenisse, atque ibi conductas certa mercede aduenis sui copiam fecisse: Quibus subiungit, non prius nubere licuisse miseris virginibus, quam eiusmodi pudicitiae praegustatorem reperissent, quod venustis citius, deformibus sero demum usu venisse obseruat. Postremo meminit litis de loco, in quo puellae matrimonio initiari consueuerint, inter VOSSIVM et SELDENVM agitatae: et quaestionem testimonio VALERII MAX. solui putat, qui L. 2. c. 6. egressas e templo matronas demum prodit, ad dotes corporis iniuria contrahendas processisse: cum quibus conferri merentur, quae habet HENDREICH. *Karth. vet. p. 212.*

HAEC ille. Nos institutum secuti nostrum breuiter, quae nobis ratio delineandi in nummo templi Veneris fuisse videatur, declarabimus. Vrbs Karthago tanquam colonia Phoenicum deducta a Didone Phoenissa sacra patria retinuerat, et deos, quibus Phoenices sacrificabant, colere perseuerabat. Quos inter maxima veneratione prosequerantur diuinitatem quandam a Syris, ut fertur, Astarten, a Poenis Vraniam appellatam. Latinis *Caelestis*, *Dea caelestis*, *Virgo caelestis* dicebatur. Quae appellatio *Caelestis* propria Deae Kartha-

Karthaginiensi esse videtur. Caeterum *Caelestes* cognominantur Iuno, Venus, Diana, bona Dea, vt ex inscriptionibus testatum facit SCHVLTINGIVS *Iurisprud. Anteiust. p. 636. Caelestis Augusta et Genius* Karthaginis coniunguntur in inscriptione apud MVRATORIVM *Thef. inscript. T. I. p. 17. n. 8.* Haec igitur Dea Caelestis Karthaginis dici non potest, quantopere ingenia exercuerit eruditorum scire auentium ac inuestigare laborantium, ad quamnam e deabus Graecorum et Romanorum proxime accedat numen istud. Sunt inter antiquos scriptores, qui Iunonem dicunt, et VIRGILIUS, SILIUSQUE perpetuo Iunonem res Poenorum moderantem carminibus suis celebrant. Alii contra Venerem eandem cum *Caelesti* faciunt: CICERO pluresque *Astarten* ac *Venerem* pro eodem numine habent, et AVGVSTINVS aliique ecclesiae priscae patres in Veneris, quae Karthagine prae reliquis numinibus dominabatur, regnum acriter inuehuntur. Omitto illos, qui *Lunam*, *Cererem*, *Isidem*, *Deam Syriam*, ac nescio quas praeterea diuas pro numine illo Assyrio et Africano capiunt. Quorumnam igitur in tam notabili diuortio, sententiae subscribendum? LIPSIVS in *Quaest. Epist. L. V. ep. 22.* sibi constare negat, quem qui sequuntur, haut imperite, me iudice, faciunt. Conuenit tamen inter plerosque, vtramque deam, Iunonem et Venerem, in eodem Caelestis numine cultam esse, quod nonnulli etiam de reliquis deabus paulo ante memoratis affirmant. Plura qui de *Caelesti* cupit legere, causasque cognoscere, cur in vna dea tam diuersarum vi ac potestate

state

state dearum numina venerati sint Poeni, adeat
 PETR. FABRVM *Semest. L. 3. c. 1. 2.* FORTVN.
 LICETVM *Resp. de quaes. per epist. in ROB. GAUDEN-*
TII Miscell. Ital. T. II. p. 206. STANLEY *hist. Phil.*
P. XIII. sect. 2. c. 37. in fine, et illos, quos magno
 agmine cogit SCHVLTINGIVS *Iurisprud. Anteiust.*
p. 637.

NUNC age, quae haectenus disputata sunt, in
 rem nostram conuertamus. E quibus conficere mi-
 hi videor, non spectare templum et inscriptionem
 nummi ad priscam numinis illius, quod proVenerere
 venerabantur Karthaginieneses, religionem celebran-
 dam. Nam dea illa, licet iisdem fere acVenus mori-
 bus coleretur, prorsus diuersum a Venere numen
 erat, et cum nomine tum potestate ab illa distin-
 guebatur. Quare si veteremVraniae cultum desig-
 nare in nummis voluissent Karthaginieneses, haut
 dubie iustum eius nomen, nonVeneris exprimi cu-
 rassent. Veterem enim illam deam, quae ab Assyriis
 sub Astartes nomine culta est, cuiusque veneratio-
 nem Phoenices ad Karthaginieneses propagarunt,
 non *Venerem*, sed *Vraniam* vel *Caelestem* vocari con-
 sueuisse demonstratum dedi. Ex quo consequitur,
 vt si, de quo vix dubito, templum cum inscriptio-
 ne cultus Veneri inter Karthaginieneses habitum indi-
 cia praebet, putandum sit, peregrinam et a Roma-
 nis colonis aduectam Religionem fuisse.

QVO dato non improbabilis fortasse videbitur
 coniectura nostra, qua figuras in posteriore nummi
 parte expressas ad capita in nummo exsculpta reuoca-
 mus, atque contendimus, rationem efficti in nummo
 templi e notitia capitum patefieri, quemadmodum
 vicif-

vicissim templum Veneris et Inscriptio ad dignoscenda capita haut parum faciunt. Superius quippe opinionem proposui Iulii et Augusti effigies in nummo videri depictas, ibidemque subieci, rem eo verisimilem reddi, quod alteri parti impressum sit templi Veneris simulacrum. Quid enim credibilius, quam a colonis Romanis Veneris, cuius numinis magna inter Romanos veneratio erat, sacra Karthagine quoque introducta fuisse: quidue conuenientius coloniae a Iulio et Augusto conditae, quam cultum numinis familiae eorum tutelaris, et a quo principia ducebat gens Iulia, apud se instaurare et in publicis monumentis profiteri. At succurrit aliud argumentum non minus speciosum. Post expugnationem Karthaginis decem legati ex Senatus Romani sententia ad Scipionem missi sunt, ad ordinandam provinciae reliquiarumque Karthaginis conditionem. Hi igitur, quicquid supererat urbis, dirui curantes, seuerè edixerunt, ne quis in isto agro locoque posthac habitaret, pronuntiatissimis detestationibus in eum, qui contra istud decretum molitus quicquam fuerit. APPIANVS *de bello Pun. in fine*, et MACROBIVS *Saturnal. L. 3. c. 9.* Praecessit ipsam dirarum imprecationem deorum dearumque Karthaginis tutelarium euocatio, teste MACROBIO, qui eandem in omnibus urbium deuotionibus more Romano interuenisse scribit, subiuncta ipsius carminis formula. Euocata igitur Dea caelesti, ut eiusdem quoque in urbem praesidium ac tutela cessauerit, necesse est. Ac quanquam postea C. Gracchus spretis religionibus in ipso agro urbis deletae inaedificare coloniamque condere instituebat, nouae quoque coloniae cognomento Iunoniae imposto, vnde Iunonem urbis tuericem ab eo delectam fuisse apparet; deficientibus tamen in recens fundata vrbe colonis, prodigiisque multis iram deorum palam ostendentibus, colonia breui post plane interiit. Quam deinceps secundiori fortuna denuo deducens Augustus, eandem in agro vete-

veteris Karthaginis proximo condidit, cauens, vt
 APPIANVS narrat, religiosissime prifcas deuotiones.
 Ex quo colligere licet, Auguftum euocationis olim
 factae memorem, vrbs a fe conditae tutelam praeter-
 rito priori numine tutelari, alii diuinitati Romanis
 fuoque generi magis propitiae commendaffe. Quod fi
 ita argumentando recte conieciffe videamur, confido
 pariter probatum iri fufpicionem noftram, ab illo in-
 de tempore Augufti inftituto pro Iunone et Caeleſti,
 in noua colonia Venerem tanquam Deam praefidem
 et Tutricem coli coepiffe: vel certe, fi id minus pla-
 ceat, ciues Karthaginienfes in Augufti honorem, in
 nummis fuis templum Veneris signari curaffe. Quod
 etiam Corinthiis, cur templum Veneris in argento pu-
 blico effingerent, in cauffa fuiſſe, cenſet VAILLAN-
 TIVS in nummis Colon. P. 1. p. 32.

CAVEAT tamen haec legens, ne in errorem ra-
 piatur, falſo inferendo ex iis quae diſputauimus, ne-
 gari a nobis, cultum Caeleſtis antiquae in colonia vn-
 quam viguiſſe. A qua ſententia tantum abſum, vt
 potius affluente in nouam coloniam magna Afrorum,
 Poenorumque multitudine, religionem numinis iſtius
 denuo inſtauratam ſanctiſſimeque obſeruataſſe
 certo ſciam. Quam in rem, ſi opus foret, infinita
 auctorum veterum teſtimonia cumulare valerem.
 Sed ſufficiet TERTVLLIANI AVGVSTINIQUE
 de corrupto Karthaginis ſtatu, Venerisque infami
 cultu querelarum meminiffe. Quem praeterea fugit
 factum Heliogabali, qui veſano et ridiculo conſilio
 ſimulacrum Vraniae Karthagine adferri iuſſit, Vra-
 niam Deam Soli Deo in matrimonium collocaturus?
 Quin ipſi Caeleſti Karthaginis tributum id iuris eſt
 Principum Rom. Conſtitutionibus, vt heres inſtitui
 poſſet, VLPIANVS *Tit. XXII. ſ. 6.* Vocatur ibi
Caeleſtis Karthaginis Salinenſis, et cognomentum
Salinenſis non aliunde commode deriuari arbitrantur
 SCHVLTINGIVS ad *cit. loc.* et CONRADI *de Diis*
 here-

heredibus ex testamento, quam a *Salinis*, non alio argumento, quam quia prope Karthaginem campum Salium *πεδιόν αλάων* fuisse PROCOPIVS in *Vandal.* memorat. Ego secus statuo. Nolo equidem vrgere secundum Grammaticas regulas, a *Salinis* non *Salinensis*, sed *Salinaria* formari debuisse, quia saepe variare Grammaticorum praecepta compertum habeo. Ast infirma nimis mihi videtur esse ratiocinatio, a remoto ab vrbe Karthagine campo Salium feraci, cognomen Deae in vrbe coli solitae quaerere, quum nullum praeterea indicium delubri Caelestis prope campum Salium siti extet, atque ipse PROCOPII locus obscure admodum de campo illo Salinario loquatur. Opiner potius cognomen *Salinensis* ab vrbe quadam, in qua Caelestis Karthaginis colebatur, reliquis deae nominibus accessisse. Cui coniecturae praesidium inde nascitur, quia in Vlpiani *citato loco* inter reliquos deos simili cum Caelesti iure gaudentes nominatur *Dea mater Sypilensis, quae Smyrnae colitur*. Ex quo apparet, Deam illam matrem Sypilensem, non vbique, vbi colebatur, ius ex testamentis capiendi habuisse, sed saltim *Smyrnae*. Similiter *Caelesti Karthaginis* non omnibus in vrbibus, vbi cultus eius introductus erat, sed saltim illo in oppido, quod cognomen *Salinensis* indicat, ius hereditates capiendi competiisse persuasus sum. Si vnica littera mutata pro *Salinensis*, legeretur *Salonenfis*, vel *Selinensis*, conicere liceret, *Salonis*, aut *Selinunte*, aut nescio qua alia in ciuitate cognatum nomen gerente Caelestem cultam atque amplissimo isto priuilegio a Caesaribus ornatam fuisse.

T A N T V M.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

M V T A T

Tm 985

ULB Halle

3

006 670 954

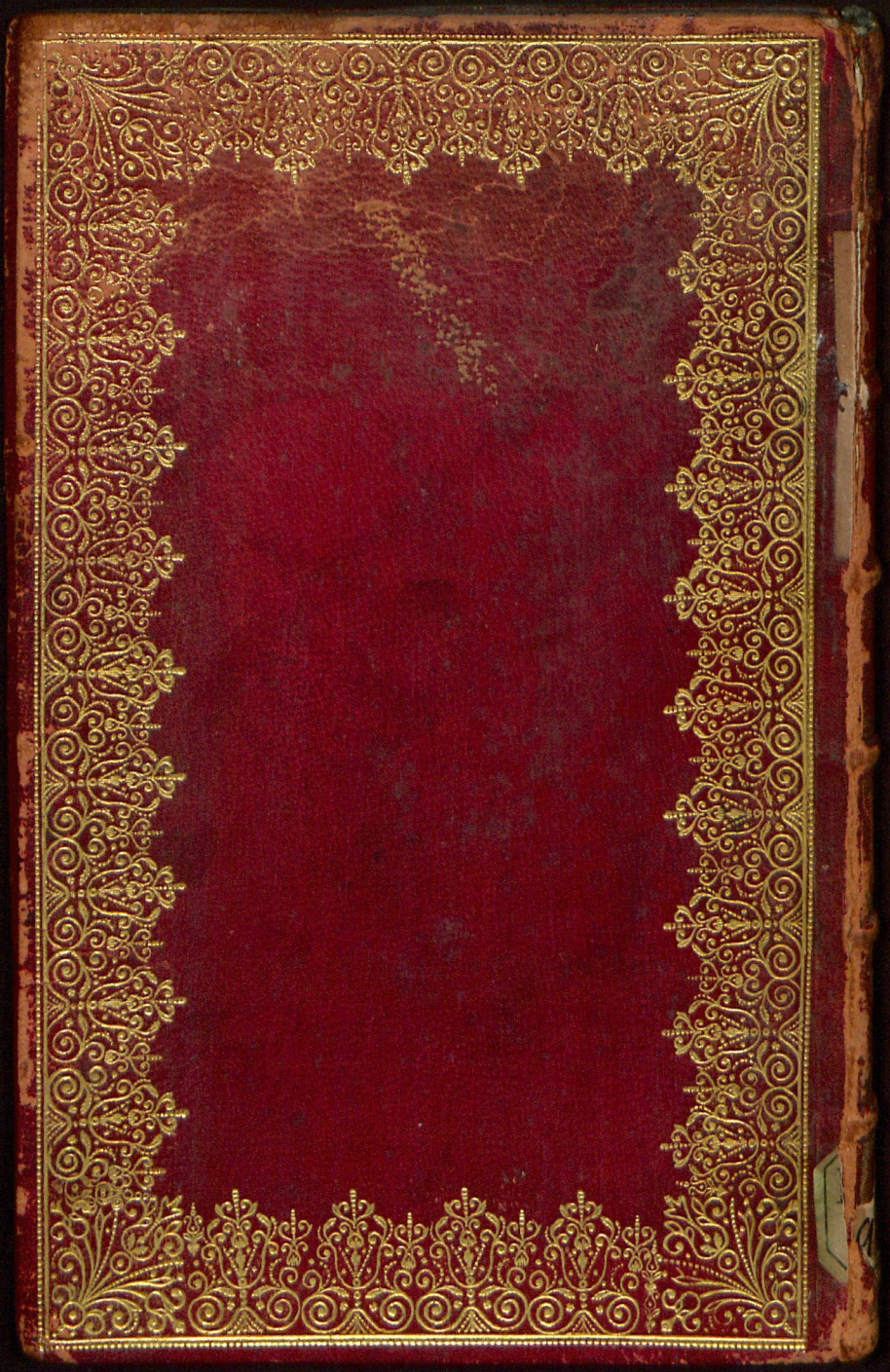
-V D 10

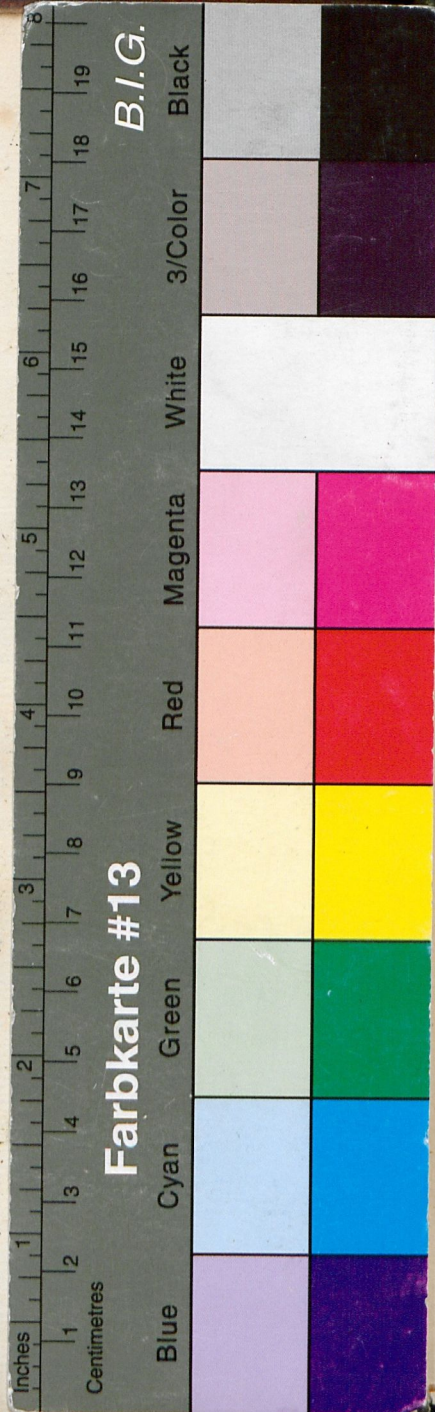
M.C.

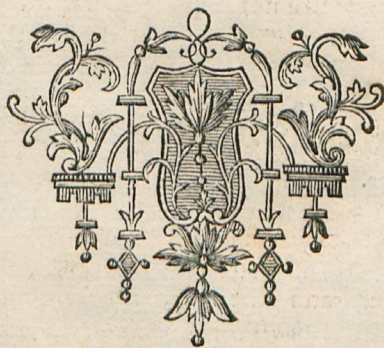

NOVA
N V M M I
IN COLONIA
KARTHAGINE AFRICANA
PERCVSSI,
QVEM NVPER ILLVSTRARE
CONATVS EST
CL. MAHVDEL,
EXPLICATIO.

LIPSIAE
LITTERIS BREITKOPFIANIS.
MDCCXXXII.

